

Gáspár Miklós – Regényi Kund

A hagyományos és modern lökiképzés, illetve a velük szoros kölcsönhatásban álló lövészsportok összehasonlítása

Comparison of traditional and modern firearms trainings and the
closely interacting shooting sports

Absztrakt

A cikk a modern lökiképzés és a szituációs lövészportok kialakulását és egymásra hatását vizsgálja. Bemutatja a modern lökiképzés megalkotójának munkásságát, vázolja a modern lökiképzés és a szituációs lövészportok szoros kölcsönhatását, összeveti a klasszikus és szituációs lövészportokat. Összehasonlító elemzés során érvel a modern lökiképzés megkerülhetlensége és hasznossága mellett. Bemutatja és kifejti a Cooper-színskála és a fegyver készenléti helyzet fogalmát, ezek helyét és szerepét a lökiképzésben és a szituációs lövészportokban. Kitér a magyar rendészeti lökiképzés helyzetére. Említést tesz a magyar lökiképzés megújítóiról, illetve a rendészeti szféra képviselőiről a szituációs lövészportok terén. Ajánlást fogalmaz meg a szolgálati maroklőfegyverek hordmódjával kapcsolatban.

Kulcsszavak: modern lökiképzés, rendészeti és honvédelmi lökiképzés, klasszikus lövészport, szituációs lövészport, fegyver készenléti helyzet, Cooper-féle színskála, maroklőfegyver hordmódja

Abstract

The article examines the evolution of modern firearms training and practical shooting and their impacts on each other. It presents the life and work of the founder of modern firearms training, gives an outline of the close interaction between modern firearms training and practical shooting, and compares classical and practical shooting sports. It argues for the unavoidability and usefulness of modern firearms training through a comparative analysis. Sets out and explains

the definitions of the Cooper Color Code and the handgun ready position, their role and position in firearms training and practical shooting. It covers the current situation of firearms training in Hungarian law enforcement. It mentions the reformers of firearms training in Hungary as well as the representatives of Hungarian law enforcement forces in practical shooting. It makes recommendations how to carry service handguns.

Keywords: modern firearms training, firearms training of law enforcement and military, classical sport shooting, practical shooting, handgun ready position, Cooper Color Code, handgun carry

A modern lőkiképzés atyja – Jeff Cooper

Jeff Cooper ezredes a második világháború és koreai háború veteránja, egyetemi oktató, számos szakkikk szerzője.

Úttörő tevékenysége főleg a professzionális és a civil lőfegyvertartók pisztolyal és hosszú lőfegyverekkel történő lövészeti technikáinak újragondolásában csúcsonodott ki, megalkotva ezzel saját képzési rendszerét, amelyet később az FBI is átvett. Innen indult el megalapozni szerte a világban a katonai-rendészeti lőkiképzés reformját.

Cooper Kaliforniában született, ahol fiatal korában puskával kezdte el lövészkarrierjét, főként vadászattal foglalkozott.

Középiskolás korában csatlakozott a tartalékos tiszti-képző alakulathoz, mivel az 0,22 kaliberű lőszerrel támogatta a lövészcsapatát. Később a Stanford Egyetemen szerzett államtudományi diplomát.

1941-ben az amerikai tengerészgyalogság tisztje lett és a második világháborút a csendes-óceáni hadszíntéren, a Pennsylvania csatahajón töltötte. A háború után a quanticoi haditengerészeti kiképző bázison kezdetben hallgatóként, később kiképzőként tevékenykedett, ahol a pisztoly alkalmazásával kapcsolatos komoly kutatómunkába kezdett. Munkatársai segítségével kidolgozták az úgynevezett haladó katonai pisztoly tréninget, amely a korabeli kiképzési gyakorlathoz képest radikálisan új elemeket tartalmazott.

A koreai háború során fedett műveletekben vett részt és 1955-ben vonult vissza alezredesi¹ rendfokozattal.

Arra jött rá, hogy a pisztolylövészet harci körülmények között történő szimulálásának a legmegfelelőbb helyszínei a lövészversenyek. A versenyeken

---

1 Ebből lett köznapi pongyolással az „ezredes”.

változatos feladatokat kellett a versenyzőknek megoldaniuk teljesen szabad stílusban, a biztonsági szabályok betartása mellett, bármilyen egyéb megkötés nélkül. Így alakult ki a marokfegyveres lövészet modern gyakorlata, melynek részei az úgynevezett Weaver-állás², a gyors fegyverelővétel a tokból, a célkép kialakítása, a préselt, „meglepetésszerű” elsütés, továbbá a biztonságos fegyverkezelés és a biztonsági rendszabályok, a gyors tárcsere, az akadályelhárítás, de mindenekfelett az úgynevezett „combat mindset”, ami talán a harcrakészség kifejezésünkkel fordítható magyarra a legkézzelfoghatóbban.

Miután az általa kidolgozott elemeket egységes fegyverkezelési doktrínaként rendszerbe foglalva írásban is megjelentette, több helyre hívták kiképzést tartani Latin-Amerikától, Európán keresztül Afrikáig. 1975-ben megalapította a Gun-site Akadémiát, amely a kézi fegyverek teljes skáláját lefedő képzést biztosított érdeklődő civilek és professzionális felhasználók részére. Ezzel párhuzamosan az általa elindított szituációs lövészsport olyan népszerűsége telt szert mind az Egyesült Államokban, mind más földrészeken, hogy 1976-ban nemzetközi szövetség alakult International Practical Shooting Confederation néven, melynek rövidítése, az IPSC, a világon jelenleg legnépszerűbb lövészsportot jelöli. Megjegyzendő, hogy Cooper a versenyzésre főleg az önvédelem és a harci készségek fejlesztési eszközöként tekintett. Az IPSC-ben és más szituációs lövészsportokban is megjelentek később azok az elemek, amelyek egyre kevésbé a „védelmi” funkció, sokkal inkább a játék, a sport irányába terelték a szabályrendszerüket.

Cooper fontos megállapításokkal gazdagította a vadászat ismeretanyagát, különösen a nagyvadak elejtése terén. Saját tervezésű puskái máig gyártásban vannak különböző észak-amerikai fegyvergyártók kínálatában.

Termékeny íróként főleg publicisztikákban volt erős, határozott véleményével gyakran ostorozta a politikai korrektséget, vitakozott, kritizált³.

Kétségtelen tény, hogy Cooper fektette le a modern lövészet alapjait, melyet sokan mások is tovább építettek és fejlesztik a mai napig, de az ő úttörő szerepe elvitathatatlan ([URL1](#)).

Az út a modern lőkiképzésig

A kézi lőfegyverek megjelenése és elterjedése, tehát Európában a 16. század óta eltelt időszakban kialakult egyfajta lőkiképzési rendszer, kialakultak az arra

---

2 Nevét Cooper munkatársáról, Jack Weaver seriffről kapta.

3 Lásd például az amerikai Guns And Ammo magazinban 1958-tól 2002-ig írt több mint 200 cikkét, saját rovatát.

épülő lövészportok⁴, melyek egyes elemei mind a mai napig velünk élnek, alakítva a laikus és szakmai közönség lövészetéről és lőkiképzéséről alkotott képét. Ezt a helyzetet változtatta meg és alakította át a modern lőkiképzés és a dinamikus vagy szituációs lövészportok megjelenése a második világháborút követően, illetve a múlt század hetvenes éveiben. Kijelenthető, hogy a két irányzat között szinte több a különbség mint a hasonlóság, azonban még szakmai körökben is gyakran összemossák azokat, illetve előítéletek alapján alkotnak véleményt egyikről vagy másikról. Ez a dolgozat arra vállalkozik, hogy egyes releváns szempontok alapján összehasonlítsa a két irányzatot, és állást foglaljon azok hasznáról vagy káráról a 21. századi magyar rendészeti (és honvédelmi) lőkiképzésben.

A modern lőkiképzés és a belőle kinövő lövészportok kialakulása

A második világháború alatt és után érett meg az a felismerés, hogy a hagyományos lőkiképzés nemcsak hogy nem készíti fel a harcost a tűzharc eredményes megvívására, hanem arra kifejezetten káros beidegződéseket is kialakít benne.⁵ Ez a felismerés már a háború alatt életre hívott alternatív kiképzési megoldásokat (természetesen elsősorban az elit alakulatok⁶ körében), melyek azonban nem váltak átfogó rendszerré.

Ez az átfogó rendszer a második világháború után az Egyesült Államokban alakult ki, Jeff Cooper és a köré csoportosulók, például Jack Weaver munkása alapján. Cooper és társai nagyon hamar felismerték, hogy a versenyzés – megfelelő szabályrendszer mellett – nagyon jól felkészít az éles helyzetekre, illetve nagyban hozzájárul az újfajta lőkiképzés népszerűsítéséhez, ismertségének és elismertségének növeléséhez. A kezdeti, írott szabályrendszer nélküli versenyeket a hetvenes évektől két átfogó, mind a mai napig élő és alakuló szabályrendszer megalkotása követte, az International Practical Shooting Confederation-é, majd az International Defensive Pistol Association-é ([URL2](#)). Mára mindkét szituációs vagy dinamikusnak nevezett sport tiszta versenysporttá vált, melyek

---

4 Hagyományos lövészportok alatt ebben a dolgozatban az International Shooting Sport Federation szabályrendszere alapján folytatott lövészetet, illetve annak elemeiből építkező lőkiképzést értjük. Magyarországon a hagyományos lövészportokat a Magyar Sportlövő Szövetség (MSSZ) fogja össze.

5 Sokszor idézett példa, hogy a lövő a lövés leadását követően nem a találatot igyekszik megfigyelni, hanem azt nézi, hogy a kiismételt hüvely hova repül – hiszen azokat a lövészetet követően össze kell majd gyűjteni.

6 Itt elsősorban a brit Special Operation Executive-t és Special Air Service-t, illetve az egyesült államokbeli Office of Strategic Services-t kell említeni.

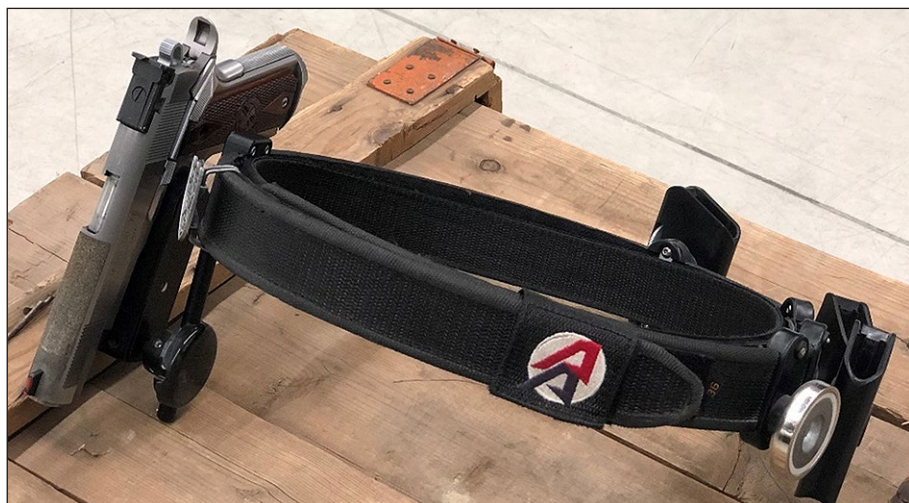
azonban eltérő mértékben, de őrzik gyökereiket, azaz a rendőrségi és katonai lökiképzést. Az átfogó, nemzetközi sportágak mellett léteznek kisebb, nemzeti vagy regionális szabályrendszerek is, melyek a modern lökiképzésből nőttek ki.⁷ Az ezredfordulóra a modern lökiképzés a konzervatív katonai szervezetekben (például a német Bundeswehr) is meghatározóvá és megkerülhetetlenné vált.

Magyarországon az új lökiképzés megjelenésére a rendszerváltásig kellett várni. Az 1990-es években mindmáig vagy a közelmúltig aktív rendőrök, elsősorban Simonyi Ottó és Varga Károly, a két vetélytárs voltak azok, akik német és egyesült államokbeli példák alapján megreformálták a rendészeti lökiképzést, és részesei voltak a szituációs lövészportok meghonosításának is.

Civil lövészport nehezen létezhet civilek nélkül: az alapító atyák közül az IPSC vonatkozásában Horváth Ede és Hídvégi Attila, az IDPA vonatkozásában pedig Belme Attila nevét kell megjegyeznünk. Mindkét szakágnak (és persze a korábban lábjegyzetben említett gyors kombinálnak is) a Magyar Dinamikus Lövészport Szövetség ([URL3](#)) ad keretet és otthont.

De miben is más, mennyivel több a modern lökiképzés (ideértve a modern szituációs lövészportokat is) a hagyományosál? A kialakulás vázlatos ismertetése után következzen az összehasonlítás – kiválasztott, releváns szempontok alapján.

1. számú ábra: Egy sportlövő felszerelése az övön

Forrás: A képet Fehér József készítette.

⁷ Magyarországon ilyen például az úgynevezett gyors kombinált lövészport, mely a korábbi rendőrségi lökiképző, Szikszay Tamás nevéhez fűződik.

Az 1. számú ábrán egy IPSC öv, tártartó és fegyvertok együttes látható, szakmai kifejezéssel „rig”. A pisztoly egy M1911, tehát classic divízióról van szó. Figyelmet érdemel a tártartók és az öv, valamint a tok és az öv távolsága – ilyen övvel nyilván nem lehet autóba ülni vagy emellett nem lehet más felszerelést viselni. A fegyvertok parányi felületen (a sátorvason) rögzíti a pisztolyt, ez a rögzítés a mindennapokban elégtelen és még versenyen sem kellőképpen megbízható. A mágnes az úgynevezett „asztali rajtot” könnyíti meg, a használni kívánt tárat lehet ide gyorsan felrögzíteni, más funkciója nincs. Az öv rendkívül merev, ami a gyors elővételt és tokba tételt könnyíti meg.

Biztonságos fegyverkezelés

A hagyományos lökiképzésben és lövészsportokban a biztonságos fegyverkezelés paradox módon nincs jelen rendszerszinten, nem képez központi gondolatot. A biztonságot ad hoc jellegű, tiltásokon alapuló parancsok révén érik el, melyek lényege, ha mégis megpróbálunk bennük rendszert találni, hogy a fegyver töltésére és a kezelés egyes fogásaira minden körülmények között csak közvetlen utasításra, időben és térben a lövés leadását közvetlenül megelőzően kerülhet sor. Biztosító vagy fesztelenítő alkalmazására így nincs szükség, az a hagyományos sportfegyverekbe gyakran nincs is beépítve. A löfeladatok úgy vannak megalkotva, hogy azok során a fegyvert üresre lőjék.

Jól látható, hogy ezek a „szabályok” távolról sem segítik a töltött fegyver biztonságos hordását és kezelését, a jogszabályokkal és belső utasításokkal összhangban saját elhatározásból történő jogszerű fegyverhasználatot.

A modern lökiképzésben a biztonságos fegyverkezelés központi, rendszerező és rendszerelvű gondolat, mely szinte minden mozzanatban tetten érhető. Az alapelvek legismertebb nyelvi megfogalmazása az úgynevezett „fegyverkezelési hitvallás”, mely szintén Jeff Cooper nevéhez fűződik. A szerző által használt szövegvariánsa a következő:

- Minden lőfegyvert töltöttnek kell tekinteni, amíg az ellenkezőjéről személyesen és közvetlenül meg nem győződünk.
- Csak azon személy vagy tárgy irányába fordítsuk a lőfegyvert, akit/amit el akarunk találni.
- Ujjunkat csak a lövés leadását megelőzően (amikor a fegyver már a cél irányába mutat) helyezük az elsütő billentyűre, a lövés leadását követően pedig vegyük el onnan.
- Ismerjük (azonosítsuk) a célt, és azt is, ami mögötte van.

A „hitvallás” önmagában hosszabb elemzés tárgya lehetne, ehelyett vázoljuk fel, hogyan érvényesül ez a modern lökiképzés és a szituációs versenyek során a lőtéren.

A lőtéren külön szabályok vonatkoznak a tágabb értelemben vett lőtérre (ahol csak közlekedünk, de nem lövünk – nevezzük ezt mögöttes területnek) és a löfeladat helyszín(ei)ére.

A mögöttes területen a fegyver ürítve és tokban hordható, onnan kivenni csak bíró felügyelete mellett vagy az ügynevezett biztonsági zónában lehet. Tárákat tölteni a lőtéren bárhol lehet. A biztonsági zónában lőszert kezelni tilos.

A löfeladat helyszínén a bíró utasítást ad a fegyver töltésére és a készség kialakítására. A löfeladat kezdetét hagyományosan sípjel jelzi, ez utal az időmérés kezdetére és felhatalmazást ad a fegyverkezelésre. A lövések leadására a pályán mindig saját elhatározásból kerül sor, a célra leadandó lövések száma nincs meghatározva, az újratöltés, a tárcsere a lövő felelőssége. A löfeladat végén precíz lépésekre bontva, felügyelet mellett, de a lövő saját felelősségére építve kerül sor a fegyver ürítésére és tokba helyezésére. A szabályrendszer a biztonságos fegyverkezelés elveit kibontja és rendkívül következetesen, szigorúan szankcionálja is.

A biztonságos fegyverkezelés elvének és gyakorlatának sikeres összhangját, gyakorlatban történő alkalmazhatóságát jól mutatja, hogy azokat több fegyveres szerv és különleges egység is átvette a szituációs lövészsportoktól.

Célok elhelyezése

A hagyományos lökiképzésben (ideértve az erre épülő ISSF-diszciplinákat is) általában egy lövő, egy célra ad le lövéseket. A célok elhelyezése ismert, azok a lövő előtt, a fő löirányban állnak, a lövőtől viszonylag nagy távolságban (10, 25, 50, 100 méter) helyezkednek el. A célok mérete igen kicsi, szélsőséges példaként említhetjük a légpuska lőlapjának 10-esét, mely többszörösnyi, átmérője a jövedék átmérőjének töredéke. Valamennyi cél teljes felülete látható, valamennyi cél löhető.

Ez a célelhelyezés egyedül a roppant pontos lövés leadását segíti. Nagyon káros mellékhatása, hogy a lövőt arra neveli, miszerint a cél – a támadó – mindig vele szemben, jól láthatóan helyezkedik el.

A modern szituációs lövészetben egy lövő több és többféle (papír, fém, álló, mozgó) célra ad le lövést, melyek mérete nagyobb, elhelyezkedése előre nem ismert. Távolságuk a lövőtől 1 és 50 méter között bármi lehet (maroklőfegyver esetében). Elhelyezésükre általában egy teljes térfélben (180 fokban), kiképzés

során ideális körülményeket feltételezve 360 fokban bárhol sor kerülhet. Leküzdésük sorrendjét a lövő választja. A célok közül nem mindegyik lőhető, a célok gyakran csak részlegesen látszanak.

A gyakorlati relevancia szemmel látható, kommentárt nem igényel.

Értékelés

A hagyományos lökiképzésben csak a minél pontosabb találat számít. Az egyes feladatokra jutó idő igen hosszú, lényegében korlátlan (egy lövésre általában kb. egy perc jut). A lőfeladatok során előre ismert számú lövést kell leadni, mely lövésszámtól eltérni nem lehet.

A modern lökiképzésben a találati pontossággal egyenrangú a lőfeladatra szánt idő is, melyet századmásodperc pontossággal mérnek. Az értékelés alapja vagy a találatok és az idő hányadosa vagy a hibákért adott büntetőidő. Másként fogalmazva: a minél rövidebb idő alatt elért, minél pontosabb találat az értékelés alapja. A lövésszám kötetlen, természetesen a több lövés több időbe telik. A célok leküzdésének sorrendjét a lövő választja, a pályára adott eligazítás („briefing”) keretei között, melytől az eltérést szintén büntetőponttal vagy büntetőidővel szankcionálják.

A vázolt kettős értékelés igen keskeny egyensúlyi sávot eredményez, melyet keveseknek sikerül mindig megtalálnia. A pályán való tájékozódás – az optimális leküzdési sorrend megtalálása, végtelen kímélése – szintén kritikus tényező. Az időkorlát önmagában stresszfaktor. Mindez együtt a kiképzés élet-szerűségét nagyban növeli.

Testhelyzet és fegyverfogás

A hagyományos lökiképzés három testhelyzetet ismer (álló, térdelő, fekvő), melyből maroklőfegyverrel csak az állót használja. A testhelyzeteket, azok egymásutániságát a versenyszám mindig egyformán tartalmazza, arra gyakran névben is utal. Testhelyzet változtatására csak igen ritkán vagy egyáltalán nem kerül sor, annak ideje kötött, előre ismert.

A maroklőfegyvert a hagyományos lökiképzésben – alapvetően a törvívás, illetve a pisztolypárbajok hagyományaira építve – egy kézzel kell fogni.

A modern lökiképzésben maroklőfegyverrel és hosszú fegyverrel egy pályán belül is több testhelyzetet lehet és kell elfoglalni, melyet a briefing, illetve a lövő választása határoz meg a pálya kialakításának függvényében. Másként

szólva, hosszú fegyverrel mindig mérlegelni kell egy több időt igénylő, de nagyobb pontossággal kecsesgetető alacsony (ülő, guggoló, fekvő) testhelyzet, és egy álló helyzetben leadott gyors, de esetleg nem kellően pontos lövés között. Vannak pályák, ahol a pályaépítő kikényszeríti bizonyos testhelyzetek – például maroklőfegyverrel a fekvő testhelyzet – használatát.

A maroklőfegyvert általában a hatékony fegyverkontrollt lehetővé tévő kétkezes (napjainkra a szimmetrikus, úgynevezett Isoscles) fegyverfogással kell kezelni, de egykezes és gyenge kezes gyakorlatok is előfordulnak a gyakorlatok és a versenyek során.

A testhelyzetek és a fegyverfogás terén is jól látható, hogy a modern lökiképzés összehasonlíthatatlanul nagyobb variációs lehetőséget, helyzetfelismerési képességet és döntési felelősséget követel meg és sulykol be, mint a hagyományos.

Felhasznált lőszer

A hagyományos lökiképzés kis hatóerejű lőszeret használ, mely révén segíti a pontos lövés leadását, kíméli a lövő pénztárcáját (avagy a szolgálat urának költségvetését), egyszerűsíti a lőtér kialakítását. Ezek a lőszerkegyéb célra azonban nem vagy csak erős korlátozásokkal használhatók. Hátralökő erejük kisebb, a fegyver kontrollja lényegesen könnyebb mint a szolgálati (katonai, vadászati) céllal használt lőszerkegyében.

A modern lökiképzés teljes erejű, szolgálati (katonai, vadászati) célra alkalmas lőszerkegyet használ. A szabályrendszerek előírják minimális kalibereket, illetve meghatározzák az egyes divíziók minimális faktorát (ez lényegében egy, a tömeg és sebesség szorzatával kifejezhető lendületviszonyszám, angolszász mértékegységekben meghatározva). A faktorszámra építve értékelési kategóriákat (major, minor) határoznak meg, a major értékelési kategóriákban az egyes találati zónák pontértéke nagyobb. (Ez ellensúlyozza a major, tehát nagyobb kaliberű lőszerkegye nehezebb uralhatóságát, illetve azt, hogy egy tárba kevesebb fér belőlük.)

A versenyeken használt lőszer faktorát a verseny során a rendező ellenőrizheti, de kontinens- és világbajnokságon ellenőrizni kötelek. Az esetleges eltéréseket a szabályrendszer szigorúan szankcionálja.

A modern lökiképzés tehát a lőszerkegy kiválasztásával is az életszerűséget tartja szem előtt.

Felhasznált fegyverek

A hagyományos lökiképzésben használt fegyverek csak erre a célra készültek, másra nem is használhatók. Szélsőséges példaként megemlíthető a szabad pisztoly.

A modern lökiképzésben a fegyvereket a fair play érdekében divíziókra osztják. Természetesen itt is megtalálhatók a kizárólag versenycélra kifejlesztett, egyedileg, kézzel gyártott fegyverek (IPSC Open Division – „race gun”), de megtalálhatók, mi több a legnagyobb és legnépesebb divíziót alkotják a szolgálati célra alkalmas fegyverek. Megtálálhatók, ha egyre kisebb számban is azok a versenyzők, akik szolgálati fegyverükkel indulnak a versenyeken és érnek el eredményeket.

A szituációs löversenyek és a modern lökiképzés tehát a fegyverek kiválasztásával is az életszerűséget tartja szem előtt.

Az összehasonlítást még ki lehetne terjeszteni további részletekre is, a különbségek azonban jól láthatók. Nem véletlen a modern lökiképzés térnyerése, nem véletlen a szituációs lövészportok folyamatosan növekvő népszerűsége.

A dolgozatban még két járulékos kérdést kívánunk megválaszolni:

A rendészeti-katonai felkészítés szempontjából van-e létjogosultsága a hagyományos lökiképzésnek, illetve van-e hátránya a modern lökiképzésnek és szituációs löversenyeknek?

Ha a modern szituációs lövészportok ennyire életszerűek, egyáltalán mennyire tekinthetők sportnak? Nem egyfajta kiképzésről van-e szó? Tud-e a kiképzés többletet adni a szituációs lövészportokhoz képest?

Az érem másik oldala – hagyományos előnyök, modern hátrányok

A dolgozattól jól látható az a meggyőződés, miszerint a modern lökiképzés és a szituációs lövészportok előnyben vannak a hagyományossal szemben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy utóbbinak ne lenne létjogosultsága.

Vitathatatlan a hagyományos („pont”) lövészet jelentősége, amikor nagy távolságra leadott pontos lövések oktatásáról, gyakorlásáról van szó. Ilyenekre a gyakorlatban (vadászok, mesterlövészek felkészítése során) elsősorban puskával kerül sor. A billentyűkontroll, a légzéskontroll jelentősége óriási, az idő jelentősége kisebb, hiszen a cél messze van. Azonban az alapokat, ha megvan, ki kell egészíteni, például a távméréssel, a támasztékok használatával, az optika – változó – beállításával, a körülmények dokumentálásával. És persze van, hogy nagy távolságra is viszonylag gyorsan kell löni.

A hagyományos módszerek még egy másik, sajnos gyakori helyzetben is megkerülhetetlenek: amikor tudniillik kevés embernek kell rövid idő alatt sok embert megtanítani a lövészet alapjaira. Ilyenkor csak az egyszerű gyakorlatok végrehajtása, a lőtéri szabályok betartatása, a parancsra történő fegyverkezelés jelenti a megoldást.

Azonban tisztában kell lenni azzal, hogy az ily módon végrehajtott lövészetek hozadéka csekély, és azt a keveset a résztvevők általában gyorsan el is felejtik. Másként fogalmazva: a rövid sorozattal vezényszóra fekvő testhelyzetben kilőtt hat lőszer lehet kellemes emlék, azonban senkiből nem csinál képzett lövést (legfeljebb annak téves és veszélyes képzetét).

A modern lökiképzés ezzel szemben sokat ad, de sokat is követel. Helyből (öblökre osztott lőterek, sok-sok kicsi golyófogóval, sokfajta és sok cél és parván)⁸; emberből (egy lövész, két bíró, 2–4 segítő); lőszerből (az IPSC puska VB lőszerigénye ca. 600 db .223 lőszer); ezzel összefüggésben időből. Ennek költségigényét magánemberként kevesen vállalják fel, ezt a szintet a katonai vagy rendőri szervezet keveseknek, túl keveseknek biztosítja.

A megoldást kiképzési szempontból az jelentheti, hogy a modern lökiképzés minél több elemét kell a hagyományos kiképzésbe integrálni, elsősorban a biztonságos fegyverkezelést és az időkorlátot. A többi már – a feladatrendszer függvényében – a parancsnok és az egyén felelőssége. A ténylegesen hatékony lökiképzés azonban csak – legalább részben – modern lehet.

Nehezen vitatható, hogy a szituációs lövészsporthoz közelebb állnak a gyakorlati lőfegyveralkalmazáshoz, mint a hagyományos lövészsporthoz. Az is tény, hogy eleinte gyakran, de helyenként napjainkban is találkozhatunk azzal a vélekedéssel, hogy ezek a sportok egyfajta kiképzési ágat jelentenek.

Ez a vélekedés azonban figyelmen kívül hagyja, elhanyagol több fontos mozzanatot. Felsorolásszerűen:

- Védő- és egyéb felszerelés (sisak, gázálc, lövedékálló mellény, rádióadóvevő, télikabát, bakancs, hátizsák, bilincs, elsősegélynyújtó felszerelés) a szituációs löversenyen nem fordul elő, a gyakorlatban annál inkább.
- A szituációs löversenyen a versenyző a pályán mindig egyedül van, a valóságban ez ritka kivétel; csoportos végrehajtást, társbiztosítást, taktikát stb. csak a kiképzés adhat.
- Egyéb támogató fegyver (gránátvető, golyószóró stb.) a szituációs versenyeken nem fordul elő.

---

8 Lőtérre a legjobb példa a francia lövészsövetség chateauroux-i lőtere, melyen eddig két IPSC világbajnokságot bonyolítottak le, és amely a 2024-es párizsi olimpia lövészversenyének is helyt ad majd ([URL4](#)).

- A megismételhetőség és a bíraskodás megkönnyítése érdekében a fejlődés egyre inkább a sport felé mutat, például hibavonalak használata, taktikai sorrend eltörlése az IDPA-ban.
- A legfontosabb: a löfeladat, a „course of fire” előtt lehetőség van annak megismerésére, sőt begyakorlására is.

Fentiekre tekintettel kézenfekvő a nem olimpiai sportágak nemzetközi szövetségének, a GAISF-nek azon döntése, hogy az IPSC-nek megfigyelő státust biztosít, mintegy hivatalosan is elismerve annak sportjellegét. Magyarországon a szituációs lövészportokat összefogó MDLSZ analóg módon teljes jogú tagja a Nemzeti Versenysport Szövetségnek.

A szituációs lövészportok tehát olyan sportok, melyek támogatják a szolgálati fegyverhasználókat. Fontos szerepük lehet a hazafias nevelésben. Megalapozzák a gyors és pontos lövést, kinevelik a biztonságos fegyverhasználatot, azonban döntő módon különböznek a modern lökiképzéstől, és semmilyen körülmények között nem helyettesíthetik, pótolják azt.

2. számú ábra: Egy felkészült rendőr felszerelése az övön

Forrás: A képet Fehér József készítette.

A 2. számú ábrán egy rendőr tiszthelyettes saját igényei szerint összeállított szolgálati rigje látszik. A tok a szánt és a fegyvertokot takarja, mechanikusan

rögzíti. Jól láthatók a szolgálatellátáshoz szükséges egyéb eszközök, felszerelések, és a képen korántsem látszik mindegyik. Az is látható, hogy a rig nyílt, egyenruhás feladatvégrehajtásra lett összeállítva – civil ruhán, rejtve ennyi és ilyen felszerelés már nem hordható.

Jeff Cooper munkásságának további elemei, hatásuk a modern lökiképzésre

Cooper a lövészetrel összefüggésben a védelem-önvédelem területén is kutatásokat végzett, melynek során kidolgozta a Cooper-színskálát, amely a mai napig alapját képezi sok ország rendészeti és honvédelmi szervezetei kiképzésének, és azokat a tudati-pszichés állapotokat írja le, amelyeket támadás esetén átél a megtámadott. A kezdeti gondolatok persze mind általa, mind a később a témával foglalkozók által kiegészítést, pontosítást kaptak (Pagano, 2018), álljon itt egy általa 2005-ben írt egyszerűsített leírás:

A fehér állapotban (Condition White) az ember felkészületlen, nem áll készen esetleges halálos erő alkalmazására. Akit ebben az állapotában ér támadás, várhatóan meghal, hacsak az ellenfele (támadója) nem teljesen alkalmatlan (ti. a támadás véghezvitelére – a szerző megjegyzése).

A sárga állapotban (Condition Yellow) az ember felfogja azt, hogy veszélyben van és lehet, hogy ez ellen tennie kell valamit.

A narancs állapotban (Condition Orange) meghatározott és felismert ellenféllel néz szembe, és felkészült arra, hogy esetleg halálos kimenetelű cselekedetet hajtson végre, de még nincs „halálos üzemmódban”.

A piros állapotban (Condition Red) az alany „halálos üzemmódba” kerül, és lő, ha a körülmények adottak (Cooper, 2005).

A színskála (eredeti fordításban: színkódok) gyakorlati célja az, hogy mentális és fizikális felkészültséget biztosítson a veszélyek, (halálos) fenyegetések felismerésére és kezelésére. A narancs állapot megértése hozzásegíthet ahhoz, hogy időben felismerjük és elkerüljük a személyünk ellen irányuló halálos veszélyeket ([URL5](#)).

Az Amerikai Tengerészgyalogság (United States Marine Corps) képzési rendszerében a fentiekén túl a Fekete állapot (Condition Black) is használatos, a félelemtől pánikba esett ember helyzetének leírására ([URL6](#)).

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar nappali tagozatos tisztjelöltjei részére a Cooper-színskála az egész intézkedéstaktikai képzést átható tananyag ([Erdős & Gáspár, 2019](#)).

Fegyverkondíciók

Cooper a használatuk során a lőfegyvereket készülségi állapotuk alapján több csoportra osztotta, ezek az úgynevezett fegyver kondíciók, melyek a mai napig szintén meghatározó elemei a dinamikus lövészsportoknak, tudniillik így írják le, hogy egy adott lőfeladatot milyen kiinduló helyzetből kell végrehajtani. Emellett a haladó rendészeti-katonai lökiképzésben is használatos a terminológia főként szituációs kiképzési gyakorlatok, valamint egy-egy lövészeti elem drillként történő gyakoroltatása során.

Az eredeti verzió Cooper kedvenc pisztolya, a Colt M1911 pisztoly szerkezeti elemeit figyelembe véve született meg. A technikai fejlődés, előbb a double action/single action rendszerű elsütőszerkezetek, majd napjainkra az ütőszeg típusú (kakas nélküli) elsütőszerkezettel ezt némileg túlhaladta.

- 3. kondíció: a töltényűr üres, a töltött tár a fegyveren kívül van, a kakas nyugalmi helyzetben, előreengedve;
- 2. kondíció: a töltött tár a fegyverben, töltényűr üres, a kakas nyugalmi helyzetben, előreengedve;
- 1. kondíció: a fegyver csőretöltve, a töltött tár a fegyverben, a kakas megfeszítve, biztosítva („cocked&locked”);
- 0. kondíció: a fegyver csőretöltve, a töltött tár a fegyverben, a kakas megfeszítve, nincs biztosítva.

A 0. kondíció a teljesen tűzkész állapot, így az ilyen fegyvert a véletlen elsütés miatt nem lehet viselni (kivéve az ütőszeg típusú elsütőszerkezettel rendelkezőket).

3. számú ábra: Tűzkész maroklőfegyver

Forrás: A képet Fehér József készítette.

A 3. számú képen a Condition One látszik bal oldalról. Tár a fegyverben, egy lőszer a töltényürben. Látható, hogy a biztosító karja a hüvelykujj felett felfelé mutat, a kakas megfeszítve, mutatóujj a képen nem láthatóan, a pisztoly jobb oldalán, nyújtott állapotban található. Az alsó képen a Condition Zero látható. Tár a fegyverben, egy lőszer a töltényürben, a biztosító karja lenyomva (a hüvelykujj csak a jobb láthatóság érdekében van a biztosító alatt, helyes pozíciója a biztosító felett van, ahol azt lenyomva tartja). A kakas megfeszítve. Mutatóujj az elsütő billentyűn. A lövő ezt követően vagy a lövés leadása mellett dönt vagy a fegyver visszabiztosítása, készenléti helyzetbe hozása és tokba tétele felé indul el, a feladattól vagy a szituációtól függően.

Magyarországon a fegyverkultúra meglehetősen elmaradottságából és a társadalom egy jelentős részének fegyverellenes hozzáállásából adódóan (sajnálatos módon egyes belügyi, rendőrségi, illetve honvédségi munkatársak is ide sorolhatók) nehéz feladat a modern lökiképzés vívmányainak elterjesztése. Noha az egyes fegyveres szervezetek ágazati törvényei nem rendelkeznek róla, a vonatkozó alacsonyabb szintű normatív szabályozók, komoly szakmai elmentmondásokat tartalmazva⁹ ugyan, de kimondják, hogy a rendőr, pénzügyőr, büntetésvégrehajtási őr stb. köteles a fegyverét töltetlen állapotban, biztosítva viselni (URL7). Ez a fentiek közül a 2. kondíciónak felel meg, a szakirodalom „izraeli hordmódként” ismeri. Ezen hordmód előnye a biztonság, a vétlen elsütés és a véletlen elsülés elleni szinte 100%-os védelem. Hátránya, hogy a kezelőnek a lövést megelőzően a fegyver zárszerkezetének manuális mozgásba hozásával (pisztolyoknál a szán hátrahúzásával) csőre kell tölteni a fegyvert (0. kondíció), így hozva azt tűzkész állapotba. Azonban ez stresszhelyzetben, illetve, ha a segítő kéz valamilyen oknál fogva foglalt, nehézségekbe ütközhet, amellett, hogy értékes másodpercekbe kerül egy olyan szituációban, ahol néha centimétereken múlik élet vagy halál. Ezen viselési módból történő lövést sok szárazgyakorlásnak kell megelőznie a kiképzés során.

---

9 Lásd 13/2013. ORFK utasítás 67. és 68. pontjaiban rejlő súlyos ellentmondást. A 67. pont szerint „Amennyiben a rendőr szolgálaton kívül viseli személyi felszerelésként kiadott szolgálati lőfegyverét, a rejtett módon hordható fegyvernek csőretöltés nélküli állapotban kell lennie.” Joglogikai értelmezés (argumentum a contrario) alapján a 1) szolgálatban, vagy 2) nem személyi felszerelésként, hanem például alegységkészletben kiadott, vagy 3) rejtett módon nem viselhető lőfegyverét a rendőr csőre töltve is viselheti.

Ehhez képest a következő, 68. pont a következőket írja elő: „A rendőr szolgálati lőfegyverét abban az esetben veheti elő és töltheti csőre, ha a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 54. §-a szerinti lőfegyverhasználat feltételei, valamint az Rtv. 55. § b) pontjában meghatározottak fennállnak.” Ily módon az előző pontban valamiért szabályozás alá vont csőre töltve történő lőfegyverviselést egyértelműen lehetetlenné teszi azzal, hogy azt a rendőrségi törvényben meghatározott lőfegyverhasználati szabályok fennálltához köti.

Ezzel szemben a modern fegyvertervezés és -gyártás szinte kizárólag arra törekszik, hogy a használó az általa viselt kézfegyvert, különösen, ha pisztolyról van szó, a fenti 1. kondícióban viselje, mivel az a technika (ideértve a tokok fejlődését is) és kiképzési módszertan fejlődésének következtében biztonságosan megvalósítható. Ez a hordmód a 2. kondícióhoz képest rendkívül nagy előnyöket biztosít (URL8). A modern lökiképzés magyarországi jelenléte, elterjedtsége révén a rendőrség, különösen annak magasabb szinten képzett és gyakoroltatott egységei felkészültek arra, hogy fegyverüket 1. kondícióban viseljék. Indokolt és szükséges tehát, hogy ez a szabályozókban is megjelenjen, ha másként nem, bizonyos feltételekhez (például sztenderdizált vizsga letétele vagy parancsnok engedélye) kötött lehetőségként.

Összeségében elmondható, hogy a modern lökiképzés meghatározó a magyar rendészeti szervek lökiképzése során. A rendészeti szervek munkatásai, időtől és divíziótól függően, változó mértékben ugyan, de meghatározó szereplői a szituációs lövészversenyeknek. Eddig nem említett példaként álljon itt Batki György, Bakonyi András, Baranyai Ernő, s végül, de nem utolsósorban Salamon Tímea neve. Abban a tekintetben is szerencsésnek mondható a helyzet, hogy a Nemzeti Közszerződési Egyetem Sportegyesület lövészszakosztálya megteremtette azt a platformot, szellemi műhelyt, ahol a szituációs lövészsporthoz és a modern lökiképzés – autonómiájukat megőrizve – kölcsönös előnyöket biztosító folyamatos kölcsönhatásban lehet egymással.

4. számú ábra: Maroklófegyverek tokjai

Forrás: A képet Fehér József készítette.

A 4. számú ábra bal oldalán egy modern, formára készített műanyag, úgynevezett kydex tok, jobb oldalt egy, a második világháború szintjét idéző, de még mindig rendszerben lévő bőrtok látható. Nyilvánvaló, hogy melyik biztosítja a fegyver hatékony rögzítését gyorsabb elővétel és kevesebb működtető fogás mellett. Nyilvánvaló az is, melyik tok képes nagyobb (teljes) biztonsággal megakadályozni, hogy a tokba tett fegyver elsütő billentyűjét erőhatás érje.

Felhasznált irodalom

Cooper, J. (2005). Cooper' Commentaries. *Gunsight Gossip*, 25(7), 526–527.

Erdős Á. & Gáspár M. (2019). A lökiképzés szerepe a magyar rendészeti felsőoktatásban. *Magyar Rendészet*, 19(4), 53–60. <https://doi.org/10.32577/mr.2019.4.3>

Pagano, K. (2018). Situational awareness for the good guy – with or without a gun. *The Counter Terrorist*, 11(1), 8–12.

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *Jeff Cooper: The Man Behind the 'Modern Technique'*. <https://www.americanrifleman.org/articles/2020/4/1/jeff-cooper-the-man-behind-the-modern-technique/>

URL2: *International Practical Shooting Confederation*. www.ipsc.org

URL3: *Magyar Dinamikus Lövészsport Szövetség*. www.mdlsz.com

URL4: *Centre National De Tir Sportif*. www.cntir.com

URL5: *Self-Defense Awareness: What is Condition Orange?* NRA family. <https://www.nrafamily.org/articles/2019/12/15/self-defense-awareness-what-is-condition-orange/?NRARelatedContent=true>

URL6: *Managing Stress Arousal for Optimal Performance: A Guide to the Warrior Color Code*. Art of Mainless. <https://www.artofmanliness.com/articles/managing-stress-arousal-for-optimal-performance-a-guide-to-the-warrior-color-code/>

URL7: *Viselhetjük-e csőre töltve önvédelmi fegyverünket?* <http://www.kaliberinfo.hu/cikkek/viselhetjuk-e-csore-toltve-onvedelmi-fegyverunket/>

URL8: *The theory and practice-of israeli carry*. <https://www.ammoman.com/blog/the-theory-and-practice-of-israeli-carry/>

Alkalmazott jogszabályok

13/2013. (IV. 11.) ORFK utasítás a szolgálati lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok és pirotechnikai eszközök tárolásának és biztonsági követelményeinek meghatározásáról, a lőfegyverek, lőszer és fegyverzeti tartozékok kezelésének, nyilvántartásának, őrzésének és ellenőrzésének szabályozásáról

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Gáspár M. & Regényi K. (2021). A hagyományos és modern lőkiképzés, illetve a velük szoros kölcsönhatásban álló lövészsportok összehasonlítása. *Belügyi Szemle*, 69(S12), 120-137. <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2021.2.7>